

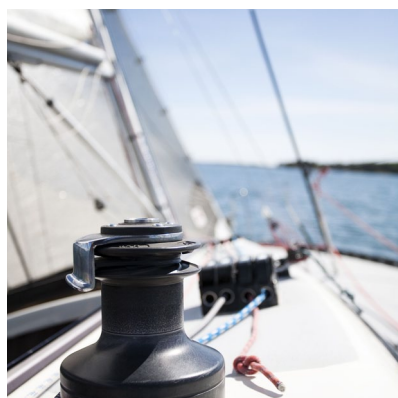

Håll Skärgården Ren rf:s ÅRSBERÄTTELSE 2013

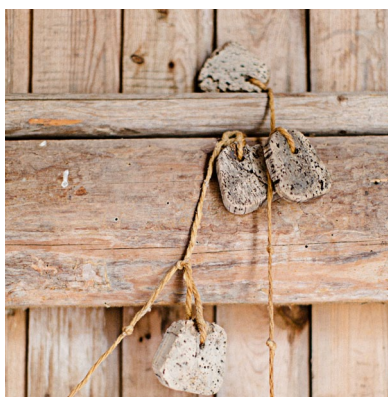

INNEHÅLL:

Håll Skärgården Ren rf i korthet	3
Generalsekreterarens överblick år 2013	4
Medlemsantal	6
Förvaltning	6
Personal	6
Ekonomi	7
Verksamhetsområden	7
Projektverksamhet	11
Sälle-hamnarna	15
Information	16
Arbetet med intressentgrupperna	17
Sälle-produkter	18
Sponsorer	19

HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF I KORTHET

Håll Skärgården Ren rf, som grundades år 1969, är en riksomfattande miljöorganisation för båtfarare och andra som rör sig på sjön. Föreningen verkar i såväl skärgårds- och kustområdena som i Insjöfinland.

Föreningens uppgift och syfte är att arbeta för att hålla Finlands havsområden, insjöar, stränder och skärgård rena, trivsamma och trygga samt att främja möjligheterna till båtliv och friluftsliv.

HSR rf är en pålitlig, medlemsdriven expertorganisation för båtlivets miljöfrågor. Föreningen deltar mångsidigt i arbetet för att skydda vattnen tillsammans med andra organisationer som utför motsvarande arbete. HSR rf samarbetar också internationellt med olika organisationer och var bland annat en av de stiftande medlemmarna i nätverket Keep Baltic Tidy. Olika nationella och internationella projekt utgör en viktig del av HSR rf:s verksamhet. Genom dessa tar man fram miljökunskap och nya lösningar dels för båtfolk och dels för dem som bor och rör sig längs stränderna.

Håll Skärgården Ren rf:s avfallshanteringstjänster för båtfarare omfattar cirka 200 Sop-Sälle-stationer. Vid sopstationerna insamlas blandavfall och oftast även sorterat pappers-, glas- och småmetallsavfall. I anslutning till sopstationerna finns i allmänhet också en eller flera torrtoaletter som sköts av föreningen. Dessutom har föreningen i olika vattenområden 30 flytande anläggningar för sugtömning av båtarnas toalettavfall.

Målgruppen för HSR rf:s miljöfostran är alla som rör sig på sjön: båtfolk, paddlare, stugfolk, kustinvånare, friluftare och hamninnehavare. Målet är att ge råd om hur man rör sig på sjön med hänsyn till och respekt för miljön. HSR rf:s samtliga verksamhetsområden följer ett gemensamt och jämlikt verksamhetskoncept.

GENERAL- SEKRETERARENS ÖVERBLICK ÅR 2013

År 2013 var ett bra år för föreningen. Det vardagliga arbetet med båtfolkets avfallshantering löpte bra, förutom några problem angående den föråldrade flottan. Vi fick kontakter till nya samarbetspartners och via projekten fick vi samlat in mycket ny information om bl.a. strändernas nedskräpning. Vår strategis vision ser ut att ha blivit verklighet: "HSR rf är en känd och pålitlig medlemsdriven expertorganisation som fokuserar sig på båtfarandets miljöfrågor. Föreningen deltar mångsidigt i arbetet för att skydda vattnen tillsammans med andra organisationer, kommuner och rekreationsområdesföreningar, som utför samma arbete".

Att få medlemsantalet högre är en ständig utmaning för oss. Föreningens medlemsantal har redan länge hållits vid 12 000-13 000 personmedlemmar. I fortsättningen kommer vi i medlemsanskaffning att satsa mera på att berätta om vårt arbete och försöka göra det mera synligt. Vi måste lita på att om folk upplever vårt arbete som viktigt och lönande, ansluter sig också fler som medlemmar. Vi själva upplever vårt arbete som viktigt och meningsfullt - varför skulle inte också andra göra det, om de bara är medvetna om det?

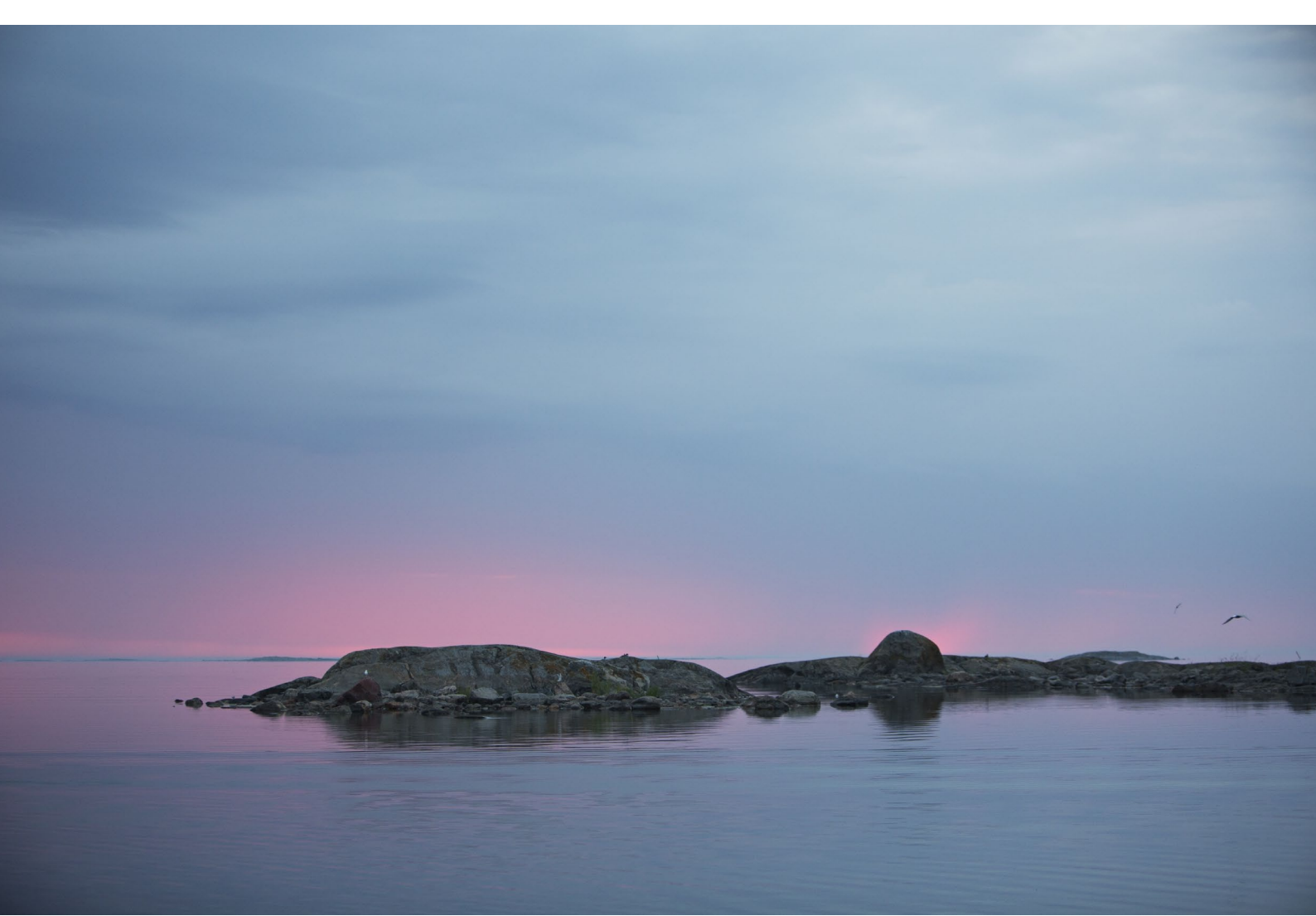
Föreningens ekonomiska situation har lyckligtvis inte lidit av den osäkra ekonomiska situationen som väller omkring. Här har vi att tacka våra trogna medlemmar och bra samarbetspart-

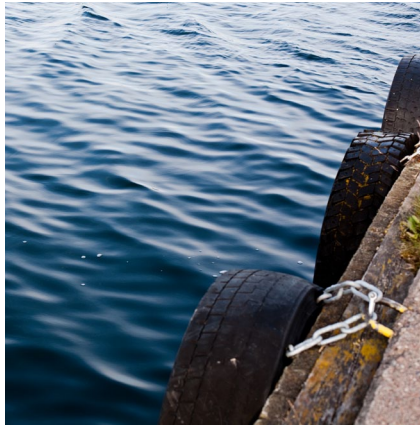
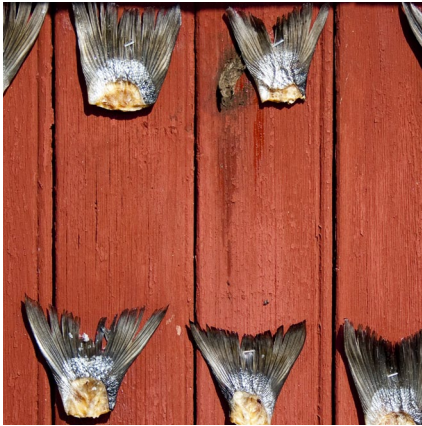

ners. Ekonomiskt sett är vi ändå inför stora utmaningar. Vår flotta, som vi i tiderna antingen fått som donering eller finansierat genom de dåvarande finansieringsmekanismerna, är i ett kritiskt behov av förnyande. Vi har fått insamlat ett startkapital till förnyande av flottan och under kommande år kommer vi att lägga upp noggrannare verksamhetsplaner, men det är säkert, att det kommer att finnas behov till ytterlig finansiering.

Håll Skärgården Ren rf vill betjäna sina medlemmar, men vi vill också, att medlemmarna engagerar sig i vår verksamhet mer än tidigare. Vi vill vara en förening som liknar på sina medlemmar. Dörrarna är öppna - vi tar emot nya tankar och idéer.

Aija Bäckström, generalsekreterare

MEDLEMSANTAL

I slutet av 2013 hade föreningen 12 525 medlemmar. Året innan hade föreningen 12 462 medlemmar, vilket innebär att antalet ökade med 63 medlemmar (+ 0,5 %).

Medlemsavgiften var 30 euro år 2013. Som tecken på sitt medlemskap får medlemmarna varje år ett Sälle-klistermärke att fästa på båten. Företag, sammanslutningar och båtsällskap kan bli stödmedlemmar för en årsavgift på 400 euro. År 2013 hade föreningen 53 stödmedlemmar.

FÖRVALTNING

Häll Skärgården Ren rf:s huvudkontor finns i Åbo på adressen Puolalagatan 1, 20100 Åbo. Det tidigare huvudkontoret, kontorsfartyget Arkkipelagus, såldes till turistföretaget HerrankukkarOy i Nådendal. Arkkipelagus flyttades till bryggan vid Herrankukkaros mötes- och utbildningscenter i Rimito. Arkkipelagus fungerar bland annat som informationsställe, där HSR rf:s material om att röra sig miljövänligt på sjön delas ut.

Den högsta beslutanderätten i föreningen utövas av årsmötet. Föreningens stadgeenliga årsmöte hålls före utgången av maj varje år. Årsmötet 2013 hölls i Helsingfors den 24 april.

Föreningens angelägenheter sköts av styrelsen, vars verksamhet regleras av föreningens stadgar och föreningslagen. Styrelsens medlemmar väljs för fyra år i taget. Före årsmötet år 2013 hade styrelsen sju medlemmar: ordförande **Bengt Westerholm**, vice ordförandena **Klas Nyström** och **Veli-Pekka Manninen** och de övriga medlemmarna **Bo Lindholm**, **Björn Grönholm**, **Susanna Lindeman** och **Olli Naukkarinen**. På årsmötet lämnade Björn Grönholm och Klas Nyström in begäran om avsked. **Christjan Brander** valdes till ny styrelsemedlem. Bengt Westerholm omvaldes som ordförande och Veli-Pekka Manninen och Bo Lindholm valdes till vice ordförande.

Under 2013 sammanträdde styrelsen sju gånger: 8.2 och 3.4 i Helsingfors, 24.4 i Helsingfors (två möten), 15-16.5 via e-post, 17.9 i Vasa och 28.11 i Åbo.

PERSONAL

Generalsekreterare för föreningen är **Aija Bäckström**. Föreningens ordinarie anställda och deras vikarier 2013:

Åbo, huvudkontoret

Katriina Murto, projektledare, föräldraledig

Hanna Haaksi, projektledare
Heini Kaasalainen, projektkoordinator
Merelle Ahlman, organisationssekreterare
Nora Forsman, informatör
Nyslott, Insjöfinlands verksamhetsområde
Eeva Taimisto, distriktschef
Anu Turunen, distriktssekreterare
(deltidsanställd) fram till 31.8.2013
Veli-Matti Hartikainen,
projektkoordinator från och med 1.4.2013,
distriktssekreterare (deltidsanställd) från och
med 1.11.2013

Distriktsansvarig i Bottniska vikens verksamhetsområde var **Johan Asplund** och i Birkaland **Yrjö Silvennoinen**. Dessutom jobbade två praktikanter på kontoret i Åbo år 2013.

År 2013 hade föreningen nio året runt-anställda. Under sommaren hade föreningen vid sidan av de ordinarie anställda 28 säsongsanställda på servicebåtarna, inom avfallshanteringen och på kontoren.

EKONOMI

Föreningens ekonomi står alltså på stadig grund. Det verksamhetsbidrag som Miljöministe-

riet beviljade år 2013 uppgick till 492 000 euro och de insamlade medlemsavgifterna till 387 971,39 euro. Den tredje största inkomstkällan bestod av ekonomiskt stöd och in kind-finansiering från samarbetspartnerna till ett värde av sammanlagt 138 522 euro. Föreningens huvudsponsorer var Aspö, Beweship, Helvar, LokalTapiola och Wärtsilä.

Den största utgiftsposten var avfallshanteringen inklusive båt- och besättningskostnader som utgjorde 44 % av de totala kostnaderna. Förvaltningens andel av kostnaderna var cirka 36 % och informationens cirka 20 %.

Räkenskapsperiodens överskott var 121 546,85 euro. Styrelsen kommer att föreslå för årsmötet att 120 000 euro av räkenskapsperiodens överskott överförs till fonden för eget kapital, som årligen utökats för att finansiera anskaffningen av en ny servicebåt.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

HSR rf:s verksamhetsområden är Skärgårdshavet, Bottniska viken, Östra Finska viken, Päijänne, Saimen och Birkaland.

Skärgårdshavets verksamhetsområde

I skärgårdshavet underhåller Håll Skärgården Ren rf 34 Sälle-stationer. Av dessa sköttes 27 i samarbete med Åbonejdens Avfallsservice Ab (senare TSJ) och fyra med Rouskis Oy. År 2013 utökades servicen på området med en ny Sällesopstation på Brännskär. I stället togs stationen i Jumo ur bruk på grund av den låga användningsgraden. Tömningen av föreningens egna flytande sugtömningsstationer har lagts ut.

Skärgårdshavets servicebåt heter M/S Roope och har sin hemhamn i Hirvensalo i Åbo. Avfallshanteringen under säsongen 2013 gick bra. Roope trafikerade oavbrutet från maj till början av november. I början av sommaren 2013 förnyades skyltningen vid HSR rf:s och TSJ:s gemensamma avfallsstationer.

En separat insamling i Pargas skärgård vecka 31 genomfördes med två båtar (m/s Roope var en av dem) i samarbete med TSJ och Kuusakoski Oy. Den ena båten tog emot byggavfall och annat blandavfall mot betalning. I den andra båten

fick man kostnadsfritt lämna metallskrot, farligt avfall och elapparater.

HSR rf har haft verksamhet på Trunsö sedan 1998. På ön har föreningen bland annat en medlemsbastu och två stugor som hyrs ut. Stuguthyrningen sköttes av HSR rf:s kansli och av resebyrån Saaritours Ab.

Servicen på Trunsö förbättrades år 2013 genom ett avtal mellan Triton Marin Ab och HSR rf. Två övårdar anställdes för sommaren för att betjäna båtfararna i hamnen och ta hand om omgivningen, naturstigen och HSR rf:s byggnader. Övårdsverksamheten fick ett positivt mottagande bland båtfararna.

Insjöfinlands verksamhetsområde: Saimen (Vuoksens insjösystem) och Päijänne

Insjöfinlands distriktskontor finns i Nyslotts centrum. I Insjöfinland har HSR rf ett nära samarbete med bland annat kommunerna, föreningarna för Saimens och Päijännes friluftsområden och med

stiftelsen för Södra Karelen's friluftsområden. I Insjöfinland sköter HSR rf 140 utfärdshamnar genom att ta hand om avfallshantering, torrtoaletterna, basturna, den allmänna övervakningen och i en del hamnar även vedförsörjningen. Dessutom underhålls utfärdshamnarna mellan Nyslott och Kuopio år 2013 av 9 privatpersoner eller samsamarbetsföreningar.

Insjöfinlands servicebåtar heter M/S Roope-Saimaa och M/S Roopetar.

Både i Saimen och i Päijänne var vattenståndet exceptionellt högt våren 2013. Därför förstörde islossningen helt eller delvis flera bryggor, speciellt i Luonteri i Saimen. Reparationen av de trasiga bryggorna orsakade mer arbete än väntat i båda vattenområdena.

Inga nya utfärdshamnar byggdes år 2013, men servicebåtarnas besättningar reparerade och kompletterade existerande konstruktioner vid Päijänne och Saimen.

Under sommaren försvårdades servicebåten

Roope-Saimaas arbete flera gånger av problem med utrustningen. Säsongen och de överenskomna arbetena kunde ändå skötas. På hösten genomfördes en konditionsgranskning på fartyget och under vintersäsongen 2013-2014 gjordes omfattande reparationer.

HSR rf deltog med sitt eget roddlag i långfärds-serien i Sulkava-rodden. Roope-Saimaa svarade för övervakningen och säkerheten under evenemanget. Under Nyslotts sommaröppning höll Roope-Saimaa öppet hus.

Roopetar var service- och övervakningsbåt under Päijänneregattan. Allmänheten kunde bekanta sig med Roopetar under sommaröppningen i Laukas hamn. Fartyget med besättning var också gäster på Lahtis Segelsällskaps kvällsevenemang som går under namnet Hökän muikkuilta. Föreningen deltog också i Kallavesj-utställningen i Kuopio och i ett utfärdshamnsevenemang i Liperi.

Insjöfinland har haft som tradition att med gemensamma krafter vårstäda stugorna på Rokansaari. I städningen deltog privatpersoner som

redan i årtal flitigt deltagit i många slags frivillig-
arbeten för föreningen.

Bottniska vikens verksamhetsområde

I Bottniska viken sköter HSR rf 30 sopstationer. Servicebåten M/S Roope-Botnias verksamhetsområde sträcker sig från Karleby till söder om Vasa skärgård. M/S Roope-Botnias hemhamn finns i Larsmo. Utöver servicebåten förflyttades en båt från Åbo till området, där den främst verkade i Vasa skärgård.

Säsongen i Bottniska viken inleddes i maj och avslutades i början av november. I området finns två stora avfallshanteringsbolag, Ekorosk och Stormossen. Med bägge har HSR rf ett tätt samarbete för att hålla skärgården ren från både båtfolkets och sommargästernas avfall. Besättningen skötte tömningen av sopstationerna, sugtömningsanläggningarna och torrtoaletterna och förde också ved till en del av stationerna. Dessutom utförde besättningen reparations- och byggarbeten på stationerna.

I verksamhetsområdet ordnades den årliga sepa-

rata skrotinsamlingen i Vasa skärgård i samarbete med Stormossen i början av augusti. Under insamlingen fördes 51,9 ton skrot bort från Vasa skärgård – i huvudsak metallskrot, men också farligt avfall, batterier samt el- och elektronikskrot.

Den nya så kallade Sälle-ladan togs i bruk i Hebenetta. Sälle-ladan kombinerar eldstad, vindskydd och sopstation. Under vintern 2013-2014 ska också Rummelgrundet få en motsvarande lada. Tolvmangrundet och Stora Rummelgrundet fick nya toaletter.

Finansiering för konstruktionerna på Lars Björkasskär och Kopparfuruskär söktes från Leaderprogrammet. Lars Björkasskär ska förses med underlag där rörelsehindrade kan ta sig fram och Kopparfuruskärs existerande konstruktioner ska förnyas under säsongen 2014. I slutet av året beviljades ansökan.

Birkalands verksamhetsområde

I Birkaland följs principen för ett skräpfritt fri-

luftsliv, vilket innebär att båtfolket på egen hand tar sina sopor till båtsällskapens och kommunernas sopstationer som har fast vägförbindelse. I verksamhetsområdet upprätthåller föreningen torrtoaletter på holmarna och två sugtömningsanläggningar. I verksamhetsområdet arbetar en distriktsansvarig med egen båt.

HSR var med på Ylves juniorläger 30.6 och på Navis juniorläger i Vehkalinna 18.7. 22–27.8 ordnades en natur- och sjösäkerhetsdag på Telakanranta för eleverna i Pekkola skola. En stor del av föreningens arbete i Birkaland består speciellt av miljöfostran bland unga, aktiv kontakt med båthamnarna (bland annat deltagande i kommodormöten och SBF:s distriktsmöten) och integrering av hamnarna i Sälle-hamnprogrammet.

Östra Finska vikens verksamhetsområde

HSR rf underhåller fem utfärdshamnar i Östra Finska vikens verksamhetsområde: Majasaari, Ulko-Nuokko, Sisä-Nuokko och Lehmäsaari. Föreningen sköter också septiktanken och toaletten vid Santio gränsövergångsställe.

Servicen omfattar sopstationer, torrtoaletter, grillplatser med tak, lägereldsplatser och två flytande anläggningar för sugtömning av båttoaletter. I området har föreningen en deltid-sanställd sommarjobbare som underhåller objektet med en Buster XXL-båt.

I slutet av maj deltog föreningen i Ulko-Tammios städningstälko tillsammans med de lokala båtsällskapen och Forststyrelsen.

PROJEKTVERKSAMHET

De separata projekten utgör en viktig del av HSR rf:s verksamhet. Tack vare projektfinansiering har föreningen kunnat utveckla, undersöka och lansera nya metoder och tillvägagångssätt för att minska båtlivets miljöpåverkan. Genom projekten har föreningen breddat sitt internationella och nationella samarbete med flera nya och gamla intressentgrupper.

MARLIN - Baltic Marine Litter

Under två års tid har Håll Skärgården Ren rf deltagit i projektet MARLIN som undersökt ned-

skräpningen av Östersjöns stränder. Syftet med MARLIN, som upphörde i slutet av år 2013, var att testa och utveckla en uppföljningsmetod för nedskräpning, att lokalisera skräpets ursprung, beskaffenhet och mängd samt att öka medvetenheten om nedskräpningsproblemet i Östersjön.

Nedskräpningen av haven är ett globalt problem som ändå inte tidigare undersökts i Östersjön. MARLIN var ett unikt projekt eftersom nedskräpningen av stränderna undersöktes för första gången i Finland, Sverige, Estland och Lettland med hjälp av en enhetlig metod som UNEP utvecklat, vilket gjorde resultaten jämförbara sinsemellan. Varje land valde ut minst tre olika slags stränder för undersökningen. Nedskräpningen på dessa stränder följdes upp tre gånger om året under olika årstider. Skräpet på stränderna räknades och klassificerades noggrant.

I Finland undersöktes nio stränder: Utö, Björkö och Mustfinn i Pargas, Runsala folkpark i Åbo, Hovirinta i S:t Karins, Rönnskär i Helsingfors, Lehmäsaaris två stränder i Kotka samt som ny projektstrand år 2013 Sköthamnen på Jussarö i Raseborg. På varje strand genomfördes tre undersökningsstädningar år 2013.

De första resultaten överraskade finländarna

I februari 2013 sammanställdes det första projektårets resultat till en mellanrapport, som presenterades för pressen på mässan Vene 13 Båt i Helsingfors. Utifrån resultaten drog man slutsatsen att Finlands stränder var mer nedskräpade än stränderna i de andra länderna som deltog i undersökningen.

Förutom att den totala mängden skräp var störst fanns också flest cigarettfimpar på de undersökta stränderna i Finland, och den procentuella andelen plastskräp var störst. Mellanrapportens resultat fick stor uppmärksamhet i medierna.

Fotoutställningen Grundstötning

Inom MARLIN försökte man på många olika sätt göra den breda allmänheten medveten om nedskräpningsproblemet. Sommaren 2012 ordnades tre skräpdykningar i gästhamnen i Nagu, Aura å i Åbo och Östra hamnen i Hangö. Fotografen Anna Liukas var på plats under dykningarna och dokumenterade skräpet som hämtades upp. Fotografierna sammanställdes till

utställningen Grundstötning, som visades i flera olika utställningslokaler under 2013:

Aura å-stiftelsens guidningscentrum, Åbo

2.1.–30.5.2013

Mässan Vene 13 Båt, Helsingfors 8.–18.2.2013

Naturum Blåmusslan, Kasnäs

Kasnäs 19.2.–3.4.2013

Stora Räntans naturcentrum, Helsingfors

1.–24.5.2013

Lundo kommundgård, som en del av utställningen Siistii vettä 14.–30.5.2013

Nagu gästhamn 1.6.–28.8.2013

Forum Marinum, Åbo 2.6.–30.9.2013

Villa Elfvik, Esbo 4.9.–6.10.2013

Reso bibliotek 1.–31.10.2013

Åbo bibliotek 3.–31.12.2013

Hangö bibliotek 2.–31.12.2013

Också år 2013 deltog projektet MARLIN i hamnarnas skräpdykningar. På den internationella dagen för dykning 11.9 deltog MARLIN-projektet i AWARE-dykningen i Aura å i Åbo. I Nagu gästhamn ordnades ett skräpdyk 10.8 i samarbete med KFUM Åbos dyksektion. Konstnären **Kristiina Tuura** var med på båda evenemangen. Av skräpet skapade hon installationer som stod framme under dykningsdagen.

Är Finland ett rent land?

Förutom att lyfta upp temat nedskräpning genom fotoutställningen, skräpdykningarna och olika evenemang startade HSR rf i början av 2013 en affischtävling för vuxenstuderanden vid Turun Aikuisoulutuskeskus. Uppdraget var att designa en affisch som effektivt synliggör nedskräpningen av havet och får betraktaren att fundera på problemet.

Tävlingens jury bestod av HSR rf:s generalsekreterare Aija Bäckström och informatör Nora Forsman, reklambyrån Hungrys konstnärliga ledare **Tuomas Tikka** och verksamhetsledare **Salla-Maria Alanen** från Skyddsfonden för Skärgårdshavet. Det vinnande bidraget designades av **Minttu Kilpinen**. Juryn beskrev hennes affisch som en enkel och effektiv tankeväckare.

Affischen delades ut i kustområdets gästhamnar som en påminnelse för båtfararna och dem som rör sig på sjön att bära sitt ansvar för att hålla den gemensamma skärgårdsmiljön ren.

Experter samlades till seminarier

HSR rf ordnade expertseminariet *Roskaantumien Itämeren ongelmana* (Nedskräpning som problem i Östersjön) i Runsala folkpark i Åbo 17.4.2013. I seminariet deltog påverkare från bland annat miljöorganisationerna, NTM-centralerna och kuststäderna. Deltagarna fick också kavla upp ärmarna och i soligt väder städa folkparkens strand enligt den officiella städmetoden.

MARLIN-projektets avslutande seminarium ordnades i Stockholm 22–23.10.2013. Förutom instanserna som jobbat inom projektet samlades myndigheter, forskare och representanter för frivilligorganisationer och privata företag för att diskutera nedskräpningsproblemet i Östersjön.

Inläggen lyfte fram många olika problem och synvinklar i samband med nedskräpningen av haven, eftersom orsakerna framför allt har att göra med dagens konsumtionskultur. MARLIN:s slutrapport publicerades i början av 2014.

Projektet MARLIN (Baltic Marine Litter) inleddes 1.9.2011 och avslutades 31.12.2013. Projektet finansierades via EU-programmet Interreg IVA Central Baltic.

I MARLIN deltog Stiftelsen Håll Sverige Rent (huvudpartner), Håll Skärgården Ren rf, Finland, Hoia Eesti Merd, Estland och Fee Latvia. Alla ovannämnda organisationer hör till nätverket Keep Baltic Tidy som grundades 1993 och i sin tur är medlem i Östersjörådet (CBSS).

Utredning av båttvättplatsernas fördelar för miljön

Antifoulingfärgerna som används för att måla båtbottnar innehåller påväxthindrande ämnen – speciellt zink-, koppar- och tidigare flitigt använda tennföreningar – som är skadliga för alla vattenorganismer. Färgen lossnar när båtens botten tvättas, och det smutsiga vattnet hamnar ofta direkt i strandvattnet kring varven eller hemhamnarna. Ett sätt att minska den miljöbelastning som båttvättningen orsakar är båttvättplatser där vattnet på ett lämpligt sätt leds till en slamavskiljare och ett reningssystem.

Inom ramen för HSR rf:s tvättplatsprojekt byggdes en allmän tvättplats för båtbottnar på Venetelakka

Studerande Minttu Kilpinen från Turun AKK har vunnit affischtävlingen som HSR rf arrangerade.

FINNLAND

ÄR

ETT RENT

LAND?

WWW.HALLSKARGARDENREN.FI/PROJEKT

Ramstedts strand i Hirvensalo i Åbo. Ursprungligen skulle tvättplatsen stå klar redan år 2012, men blev slutligen färdig hösten 2013. Förutom ett mekaniskt rengöringssystem har också ett vattenreningssystem från Christian Berner Ab installerats på tvättplatsen.

Tvättvattnet analyseras för att utreda mängden belastande skadliga ämnen som lossnar vid tvätt av båtbottnar. Informationen är viktig när man strävar efter en så miljövänlig varvsverksamhet som möjligt, men också när kostnadsnyttan av olika miljöinvesteringar övervägs.

Projektet har finansierats av Skyddsfonden för Skärgårdshavet, Åbo Energi, Christian Berner Ab, Airix Miljö Ab och Wavin-Labko Ab.

Näringsflödesprojektet RANE

Näringsflödesprojektet RANE startade i maj 2013. Syftet är att minska belastningen på Östersjön genom att optimera den organiska näringens kretslopp samt minska grävattenutsläppen och sjötransporterna av organiskt avfall lokalt i Skärgårdshavet.

I praktiken betyder det nya torrtoalettlösningar och nya diskplatser. Dessutom börjar HSR rf för första gången samla in bioavfall i området. Inom ramen för projektet förnyas konstruktionerna på tre objekt i Skärgårdshavet: Aspö, Stenskär och Helsingholm. På alla tre platser finns HSR rf:s avfallshanteringsservice, alltså en sopstation och torrtoaletter. Syftet är att förnya föreningens existerande nätverk av torrtoaletter så det motsvarar dagens användningsgrad.

Objekten som förnyas valdes ut för att de är populära skärgårdshamnar där båtfararna är för många i relation till torrtoaletternas kapacitet. Luktproblem har uppstått i hamnarna och toalettavfallet har inte förmlutnat på önskat sätt.

Under 2013 blev ritningarna för de nya torrtoaletterna klara och åtgärdstillstånd söktes och beviljades för objekten. Byggnadsarbetet påbörjades hösten 2013 på Aspö och inleds våren 2014 på Stenskär och Helsingholm.

Näringsflödesprojektet RANE avslutas 30.4.2014. Projektet finansieras delvis av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Egentliga Finlands förbund har beviljat bidraget. Projek-

tet har fått sammanlagt 53 160 euro i stöd från ERUF och staten. Andra finansörer är Pargas stad, Kimitoöns kommun och Håll Skärgården Ren rf.

Kortdokumentären Havet av plast

Avfallshantering för båtfarare är en av Håll Skärgården Ren rf:s kärnfunktioner, liksom information och miljöfostran som når alla som rör sig på sjön. I och med projektet MARLIN ökade intresset för nedskräpningsproblemet i Östersjön inom föreningen. Trots att MARLIN avslutades i slutet av 2013 fortsätter HSR rf den undersökande städningen av stränder utan extern finansiering.

För arbetet med miljöfostran producerade HSR rf kortdokumentären Havet av plast som för fram problemets omfattning och speciellt de skador som plasten orsakar havsmiljön och människorna.

Avfallshanteringsbolagen Åbonejdens Avfallsservice Ab, Rouskis Oy och Kuusakoski Oy finansierade dokumentären. Produktionsbolaget DirtStudios Osk producerade kortdokumentären. HSR rf:s projektkoordinator Heini Kaasalainen och regissören **Kasimir Högnäs** skrev manus. Dokumentären släpptes 6.9.2013. Den kan ses bland annat på HSR rf:s webbplats och på Youtube.

BalticSeaNow.info

Projektet BalticSeaNow.info startade i november 2009 och slutade i februari 2013. BSNI var ett samprojekt mellan Finland, Sverige, Estland och Lettland och startades för att utveckla nya sätt att främja miljömedvetenheten och aktivera medborgardebatten.

Åbo yrkeshögskola ledde projektet och HSR rf deltog i egenskap av båtlivsexpert. År 2013 deltog HSR rf i projektets avslutningsseminarium i Tallinn 15-16.1. HSR rf:s Heini Kaasalainen och Hanna Haaksi skrev också artikeln Involving Boaters in Environmental Work för projektets slutrapport.

Kartläggningsprojekt för utfärds- hamnar

År 2013 deltog HSR rf i ett projekt för att kartlägga reparations- och utvecklingsbehovet i de kommunägda natur- och utfärds- hamnarna i Södra Savolax.

I projektet deltog förutom HSR rf också kommunerna Heinävesi, Hirvensalmi, Jockas, Kangasniemi, S:t Michel, Mäntyharju, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Nyslott, Sulkava, Punkaharju, Kerimäki och Kristina i Södra Savolax samt föreningen för Saimens rekreatiomsområden.

HSR rf samordnade projektet och anställde Veli-Matti Hartikainen som projektarbetare. Han besökte, bedömde och dokumenterade alla hamnar och gjorde kommunvisa sammandrag. Det fanns sammanlagt 186 utfärdshamnar och landstigningsplatser, alltså drygt 60 fler än i landskapsplanen.

Projektet resulterade i individuella bedömningar av utfärdshamnarnas skick och utvecklingsbehov i de deltagande kommunerna och inom föreningen för Saimens rekreatiomsområden.

Dessutom gav projektet en helhetsbild och rekommendationer om reparations- och utvecklingsbehoven i Södra Savolax utfärdshamnar. Projektet finansierades delvis via Europeiska regionala utvecklingsfonden med Södra Savolax landskapsförbund som finansierande myndighet.

SÄLLE-HAMN-PROGRAMMET

År 2013 pågick Sälle-hamnprogrammet för fjärde året. Sälle-hamnprogrammet är ett miljöprogram som HSR rf tog fram för de finländska båthamnarna år 2010. Programmet bygger på föreningens decennier långa erfarenhet av samarbete med båthamnarna. Målet med Sälle-hamnprogrammet är att utveckla båthamnarna oavsett storlek och att både bland hamninnehavare och båtfolk främja handlingsätt och tankemönster som tar hänsyn till miljön.

I styrgruppens arbete deltar förutom HSR rf också representanter för hamnarna och experter inom miljöförvaltning, båtliv och säkerhetsfrågor. År 2013 omfattade programmet sammanlagt 41 hamnar, varav 26 fanns längs kusten och 15 i insjösystemen. År 2013 gick två nya hamnar med i programmet: Norrby i Iniö och Mustalahti i Tammerfors.

INFORMATION

Målet med Håll Skärgården Ren rf:s informationsverksamhet är att förmedla aktuell och pålitlig information om båtlivets miljöfrågor och föreningens verksamhet till medlemmarna, till andra som rör sig på sjön och till intressentgrupperna, samt att uppmuntra människor att handla på ett hållbart sätt i båten och under utfärder till sjöss. Föreningens informationsmaterial produceras på finska och svenska, och i vissa fall också på andra språk.

Kanaler för den externa informationen år 2013 var medlemstidningen Sälle (Roope) som utkommer två gånger om året, det elektroniska nyhetsbrevet, webbplatsen och Facebooksidan. Pressmeddelanden om aktuella frågor skickades till medierna och presskonferenser ordnades enligt behov.

Verksamheten och projekten presenterades på många evenemang och mässor. De viktigaste av dem var: Mässan Vene 13 Båt i Helsingfors 8-17.2, Utställningen Kallavesj i Kuopio 5-7.4, Ruisrock där HSR rf var på plats i Östersjötältet 5-7.7, Sulkava-rodde 12-14.7, skräpdykningarna i samband med projektet MARLIN i Nagu gästhamn och Aura å i Åbo samt Helsingfors flytande båtutställning 16-19.8.

HSR rf:s årliga hamnseminarium ordnades 21-22.3 i Turun Pursiseuras utbildningslokal i Åbo och på Viking Lines M/S Grace. I seminariet deltog 57 personer som arbetar inom hamn-, båt- eller miljöbranschen. Ett gemensamt evenemang för föreningens sponsorer ordnades på isbrytaren Sampo i Åbo 23.5.

Den interna informationen sköttes genom månadsrapporter för personalen och styrelsen. En gemensam säsongsavslutningsträff hölls för hela personalen i Herrankukkaro i Rimito 31.10.

År 2013 gav HSR rf ut två nya trycksaker, kartbroschyren Roope-palvelut Saimaalla (Sälleservice i Saimen) och en uppdaterad broschyr om föreningen.

Antalet medieträffar i dagstidningar, tidskrifter, tv och radio var sammanlagt 137 år 2013. Dessutom hade HSR rf gott om internetträffar, men dessa har inte följts upp systematiskt.

ARBETET MED INTRESSENTGRUPPERNA

Håll Skärgården Ren rf är med i många nätverk med syftet att förbättra vattenmiljöns tillstånd eller till exempel utveckla hamnverksamheten. Dessutom samarbetar föreningen med båtsällskapen bland annat genom att tala på deras evenemang.

Keep Baltic Tidy

Håll Skärgården Ren rf är med i nätverket tillsammans med Stiftelsen Håll Sverige Rent, Hoia Eesti Merd i Estland, Fee Latvia i Lettland och Keep St. Petersburg Tidy i Ryssland. Keep Baltic Tidy är medlem i nätverket Baltic 21 som sorterar under organisationen Council of the Baltic States (CBSS). Sekretariatet för nätverket Keep Baltic Tidy finns växelvis i Sverige och Finland, år 2013 i Sverige.

Itämeriviestijät (Östersjökommunikatörerna)

Östersjökommunikatörerna är ett nätverk av kommunikationsproffs som jobbar med Östersjön. I nuläget hör cirka 50 olika instanser till nätverket: forskningsinstitut, statliga myndigheter, privata stiftelser och organisationer, ministerier och förvaltning samt skilda projekt.

Pro Skärgårdshavet

Inom ramen för programmet Pro Skärgårdshavet samarbetar över 100 aktörer från frivilligorganisationer till storföretag inom sju olika arbetsgrupper för att förbättra kustens och vattnens tillstånd. Alla som är intresserade av vattnens tillstånd i landskapet kan delta. I sin verksamhet följer programmet principerna för enhetlig användning och vård av kustområden (ICZM). I gruppen Pro Skärgårdshavet representerar informatören föreningen.

Segling och Båtsport i Finland rf

Håll Skärgården Ren rf ingick ett samarbetsavtal med Segling och Båtsport i Finland rf 17.5.2013. Syftet med avtalet var att effektivisera organisationernas gemensamma verksamhet, göra arbetsfördelningen tydligare och främja en ändamålsenlig resursanvändning och informationsgång organisationerna emellan.

Medborgardelegationen för Finska vikens år

Generalsekreteraren deltar i arbetet i den medborgardelegation som bildats för Finska vikens år. I delegationen deltar de flesta instanser som påverkar vattenfrågor i Östra Finska viken och arbetet leds av Matti Vanhanen.

Sjöfartsdelegationens sektion för båtliv

Sektionen för båtliv samlar ihop kompetens inom sjöliv och sjösäkerhet. Sektionen är ett samarbetsorgan och diskussionsforum för myndigheter, industri, handel och andra intressentgrupper. Sektionen möjliggör diskussion om allt från båtteknik till utbildning och allmän säkerhet till sjöss. Projektledaren representerar föreningen i sektionen.

SÄLLE-PRODUKTER

Pinetta-tuote Oy/Design Hill svarade fortsättningsvis för försäljningen av Sälle-produkter. Produkterna såldes i Design Hills butik i Halikko, i HSR rf:s webbutik, på mässor och evenemang och genom återförsäljare. År 2013 lanserades tre nya Sälle-produkter: Sälle-toalettväskan, -kökshandduken och -dörrmattan.

SPONSORERNA ÅR 2013

Huvudsponsorer

Sponsorer

TACK!

Håll Skärgården Ren rf / Puolalagatan 1, 20100 Åbo
www.hallskargardenren.fi

